

ROBERT LOUIS STEVENSON

Comoara din insulă

Traducere și note de Cristina Jinga

Redactor: Amalia Segărceanu
Tehnoredactare computerizată:
Mihaela Ciufu

Ilustrația copertei: Walter Riess
Designul copertei: Andreea Apostol

Ilustrații: Cătălin Cojocaru

Robert Louis Stevenson
TREASURE ISLAND (1883)

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate Editurii CORINT EDUCAȚIONAL,
imprint al GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN: 978-606-8609-36-2

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STEVENSON, ROBERT LOUIS

Comoara din insulă / Robert Louis Stevenson;

trad.: Cristina Jinga. - București:

Corint Educațional, 2014

ISBN 978-606-8609-36-2

I. Jinga, Cristina (trad.)

821.111-311.3 = 135.1

PARTEA ÎNTÂI BĂTRÂNUL PIRAT

Capitolul I

BĂTRÂNUL LUP DE MARE LA AMIRALUL BENBOW

Cum *squire*¹ Trelawney, doctorul Livesey și ceilalți gentlemeni m-au rugat să aștern pe hârtie toate amănuntele legate de Insula Comorii, de la început până la sfârșit, fără să las deoparte nimic – decât locul unde se află insula și aceasta numai pentru că acolo încă mai zace comoara, neridicată de nimeni –, iau pana în mână astăzi, în anul de grație 17..., și mă întorc la vremurile în care tatăl meu ținea hanul *Amiralul Benbow* și în care bătrânul marinăr negricios, cu o cicatrice pe obraz, a intrat pentru prima oară, căutând găzduire, sub acoperișul nostru.

Mi-l amintesc, de parcă ar fi fost ieri, cum a venit în ușa hanului, târându-și piciorul, iar, după el, venea cufărul său de marinăr, într-o roabă; era un bărbat înalt, puternic, greoi și oacheș; cu păr lung la ceafă, strâns într-o coadă care i se răsfirea pe umerii hainei albastre, jechoase, cu mâinile bătătorite și pline de tăieturi, cu unghiile negre și rupte și cu o urmă de sabie peste obraz, de un alb pământiu, livid. Mi-l amintesc cum s-a uitat roată peste deschiderea golfuluțului, fluierând ca pentru sine în timp ce își plimba ochii, apoi a izbucnit deodată în acel vechi cântec marinăresc, pe care avea să-l cânte de atâtea ori după aceea:

*Cinșpe marinari pe cufărul mortului,
Iu-hu-hu! și o sticlă de rom!...*

¹ Titlul nobiliar al principalului proprietar de pământ într-o regiune, persoană care este, totodată, și judecător de pace. (n.tr.)

cu un glas atât de pițigăiat, șovăitor și dogit, încât părea că își acordase corzile vocale până și le rupsesse, în jurul cabestanului¹. Apoi, a bătut în ușă cu vârful bastonului său, și acesta ca o manelă de cabestan, iar, în momentul în care a apărut tatăl meu, i-a cerut, răgușit, un pahar de rom. Când acesta i-a fost adus, el l-a băut încet, cu înghițituri mici, ca un cunoscător, zăbovind asupra gustului și continuând să se uite împrejur, la țărnul stâncos și apoi în sus, la placa pe care era scris numele hanului nostru.

— Un golfuleț bunicel, zise la sfârșit, și o prăvălie de groguri² bine așezată. Mulți mușterii, prietene?

Tata i-a răspuns că nu, dimpotrivă, prea puțini.

— Bun așa, zise el, pentru mine acesta este locul nimerit de ancorare. Hei, tu, prietene! strigă apoi la omul care împingea roaba. Adu-mi cufărul încoace și ajută-mă să-l urc! Am să rămân aici, o vreme, continuă el. Sunt un om fără mofturi; rom și ouă cu șuncă – e tot ce vreau; și culmea aceea de colo, ca să mă uit la corăbii. Cum să-mi ziceți?!... Ziceți-mi căpitan. Oh! Am priceput ce așteptați... Iată! – și aruncă vreo trei-patru monede de aur pe prag. Puteți să mă anunțați când le veți fi cheltuit pe acestea! mai zise el, privind crunt ca un comandant.

Și, într-adevăr, oricât de rupte îi erau hainele, nu se înfățișa ca un om care a fost pe mare sub ordinele altuia, ci mai degrabă ca un secund sau un căpitan, obișnuit să fie ascultat. Omul care venise cu roaba ne spuse că străinul sosise cu poștalionul, în dimineața de dinainte, la *Royal George*; acolo întrebuse ce hanuri sunt de-a lungul coastei și, auzind spunându-se lucruri bune despre al nostru, bănuiesc, descris ca fiind singuratic, îl alesese dintre toate celelalte drept loc de popas. Atât am putut afla despre noul nostru oaspete.

¹ Dispozitiv montat pe punte, compus dintr-un ax vertical rezistent, pe care se înfășoară un cablu de oțel, un lanț sau un odgon, folosit pentru ancorarea navelor, tragerea lor la mal etc. (n.tr.)

² Băutură obținută din amestecul de coniac, rachiu sau rom, cu apă fierbinte, îndulcită. (n.tr.)

Era un om foarte tăcut din fire. Cât era ziua de lungă hoinărea în jurul golfulețului sau pe culmi, cu un ochean de alamă; în fiecare seară, stătea într-un colț al sălii mari, aproape de foc, bându-și de zor romul îndoit cu apă. De cele mai multe ori, nu răspundea când i se vorbea, mulțumindu-se să arunce o privire fugară și cruntă, pufnind pe nas cu un sunet ca al cornului de ceață¹; și noi, și obișnuții casei am înțeles curând că trebuia să-l lăsăm într-ale lui. În fiecare zi, când se întorcea din scurta sa plimbare, ne întreba dacă trecuse vreun marinar pe drum. La început, am crezut că tânjea după un tovarăș din aceeași breaslă și de aceea ne întreba de marinari, dar, în cele din urmă, am început să înțelegem că, dimpotrivă, dorința lui era să-i evite. Când vreun marinar trăgea la *Amiralul Benbow* (căci se întâmpla, din timp în timp, s-o mai apuce vreunul de-a lungul coastei, către Bristol), întâi îl privea din spatele perdelei de la ușă și abia pe urmă intra și el în sală, dar întotdeauna puteai fi sigur că avea să tacă mălc câtă vreme era prezent celălalt. Pentru mine, cel puțin, nu mai era o taină treaba aceasta, căci, într-un fel, eram părtaș la neliniștea sa. Mă luase deoparte, într-o zi, și-mi făgăduise o monedă de argint de patru penny², în prima zi a fiecărei luni, dacă aveam să stau „cu ochii în patru, să văd un marinar șchiopătând de un picior” și să-i dau de veste în momentul în care ar apărea. Destul de des, când se apropia ziua de întâi și îmi ceream plata, se mulțumea să pufnească pe nas către mine, fulgerându-mă din priviri pentru obrăznicie; dar, înainte să treacă săptămâna, întotdeauna revenea la sentimente mai bune, îmi aducea moneda de patru penny și îmi repeta porunca de a pândi „un marinar cu un singur picior”.

Că personajul acesta ajunsese să-mi dea numai coșmaruri, cred că nici nu trebuie să vă mai spun. În nopțile cu furtună, când vântul

¹ Corn folosit de marinari pe timp de ceață, pentru a-și semnala prezența, ca să evite ciocnirea cu alte vase. (n.tr.)

² Monedă englezească, reprezentând a douăsprezecea parte dintr-o liră. (n.tr.)

zgâlțâia toată casa din temelii, iar talazurile mugeau de-a lungul golfului și peste stâncile de la baza falezei, mi se părea că-l văd sub mii de forme, luând mii de chipuri diavolești. Ba-i vedeam piciorul tăiat de la genunchi, ba de la coapsă, ba era un soi de creatură monstruoasă, care avusese dintotdeauna un singur picior, și acela la mijlocul trunchiului. Când îl visam săltând, alergând și fugărindu-mă peste garduri și șanțuri, acesta era cel mai cumplit dintre coșmaruri. Una peste alta, îmi plăteam destul de scump bănuțul de patru penny din fiecare lună, fiind pradă acestor înspăimântătoare năluciri.

Însă, cu toate că eram atât de îngrozit gândindu-mă la marinarul cu un picior, nu eram nici pe departe speriat de căpitanul însuși, cum erau toți ceilalți care îl cunoșteau. Erau nopți în care bea ceva mai mult grog decât putea duce și atunci stătea, câteodată, îngânându-și sălbaticele și vechile cântece marinărești, fără să ia seama la nimeni; dar, alteori, dădea de băut la toată lumea și îi obliga pe cei prezenți, care tremurau de frica lui, să-i asculte poveștile ori să intre în cor și să cânte. Am auzit nu o dată casa zguduită de „Iu-hu-hu! și o sticlă de rom!”, toți cei din jurul lui ținându-i isonul de dragul vieții lor, cu frica de moarte plutindu-le deasupra capetelor, răcnind unul mai tare decât celălalt, ca să nu fie luat la ochi. Căci, în apucăturile acestea, căpitanul era companionul cel mai năbădăios care s-a văzut vreodată; bătea cu pumnii în masă cerând liniște, apoi izbucnea în culmea furiei pentru că i se puneă vreo întrebare sau chiar pentru că nu i se puneă niciuna, socotind astfel că nu erau atenți la povestirea sa. Nu lăsa pe nimeni să plece din han până când nu adormea el, de-atâta băut clătinându-se spre patul lui.

Cel mai tare înfricoșau lumea poveștile sale. Cumplite povești mai erau, despre spânzurați și condamnați aruncați în mare, despre furtuni în mijlocul apelor, despre Dry Tortugas¹, despre sălbaticile nelegiuiri și despre locuri de prin dominioanele Spaniei. După ceea ce spunea, se părea că își trăise zilele printre cei mai răi

¹ Insulă mică, sub stăpânire franceză între 1665 și 1804, situată la nord de Haiti; odinioară, o vestită bază a piraților. (n.tr.)

indivizi pe care Dumnezeu i-a îngăduit vreodată pe mare; iar cuvintele cu care ne relata toate aceste povești îi cutremurau pe oamenii noștri simpli de la țară, aproape tot atât de tare ca și crimele pe care le descria. Tatăl meu spunea mereu că o să ne ducă hanul de râpă, fiindcă, în curând, oamenii o să înceteze să mai vină la noi, ca să nu mai fie terorizați și bătuți, plecând tremurând la casele lor; pe de altă parte, eu unul sunt încredințat că prezența lui ne-a făcut bine. Oamenii erau speriați la vremea aceea, dar, privind înapoi, pot spune că mai degrabă le plăcea; pentru ei însemna o distracție pe cinste într-o liniștită existență rurală; ba s-a ținut chiar o petrecere a unuia mai tânăr, care pretindea că îl admiră pe căpitan, numindu-l un „adevărat lup de mare” și un „autentic marinar” și alte calificative din acestea și zicând că ar fi fost genul de om care făcea din Anglia o forță maritimă.

Într-un fel, într-adevăr, parcă făcuse legământ să ne aducă în sapă de lemn, întrucât își prelungise șederea la noi de la o săptămână la alta, apoi de la o lună la alta, astfel că toți banii pe care ni-i dăduse în avans se terminaseră de mult, iar tata nu-și putea lua niciodată inima în dinți să insiste să mai primească și alții. Dacă se întâmpla să aducă vorba despre aceasta, căpitanul pufnea din nas atât de zgomotos, încât ai fi zis că rage, și îl privea pe bietul tata atât de fioros, încât pur și simplu îl gonea din odaie. L-am văzut cum își frângea mâinile după un asemenea insucces, și sunt sigur că necazurile și teroarea pe care le-a trăit atunci i-au grăbit în mare parte trista și prematura moarte.

Tot timpul cât a locuit la noi, căpitanul nu și-a schimbat niciodată costumația, decât cumpărându-și niște ciorapi de la un negustor ambulant. Când i s-a desprins o pană de cocoș de la pălărie, a lăsat-o să atârne de atunci, deși îl încurca rău când bătea vântul. Îmi amintesc înfățișarea hainelor sale, pe care și le cârpea singur, în odăița lui din capul scării, și care ajunseseră, la un moment dat, petic lângă petic. Niciodată nu scria și nu primea vreocrisoare și n-a vorbit cu nimeni în afară de vecini, dar și atunci, de

cele mai multe ori, doar fiindcă era amețit de rom. Niciunul dintre noi n-a văzut deschis marele său cufăr de marinar.

O singură dată i s-a împotrivit cineva și asta s-a întâmplat spre sfârșit, când bietul meu tată era aproape dărâmat de boala care l-a și răpus. Doctorul Livesey venise într-o după-amiază, târziu, să-și vadă pacientul, acceptase să-l servească mama cu ceva de mâncare, după care intrase în sala mare ca să fumeze o pipă, așteptând să-i fie adus calul din sat, căci noi nu aveam grajd la vechiul han *Benbow*. Am intrat și eu după el și îmi amintesc că am observat contrastul pe care îl făceau doctorul, curat, elegant, cu peruca sa pudrată, albă ca zăpada, cu ochii săi negri și strălucitori, cu purtările sale plăcute, și nepăsătorii oameni din sat, dar, mai ales, contrastul cu acea spurcată, grosolană și urduroasă sperietoare de ciori care era piratul nostru, zăcând de mult înecat în rom, cu brațele pe masă. Deodată, el – căpitanul, firește – începu să cânte pițigăiat eternul refren:

*Cinșpe marinari pe cufărul mortului,
Iu-hu-hu! și o sticlă de rom!
Să bem și ducă-se dracului toate,
Iu-hu-hu! și o sticlă de rom!*

La început, bănuisem că acel „cufăr al mortului” ar fi fost unu la unu cu marea ladă din camera sa din față, de la etaj, și gândul acesta se amestecase în coșmarurile mele cu marinarul fără un picior. Dar, de atunci, cu toții încetaserăm să-i mai dăm vreo atenție specială cântecului; nu era nou, în acea seară, decât pentru doctorul Livesey și am observat că nu i-a plăcut deloc, căci a zvârlit o privire de-a dreptul mânioasă, înainte de a-și continua discuția cu bătrânul Taylor, grădinarul, despre un nou leac de reumatism. Între timp, căpitanul se înfierbântase la propria-i muzică și, în cele din urmă, lovi tare cu pumnul în masă, într-un mod căruia cu toții îi cunoșteam înțelesul – liniște! Vocile amuțiră deodată, mai puțin

a doctorului Livesey; acesta continuă ca și până atunci, vorbind tare și amabil, trăgând câte un fum din pipă la fiecare două sau trei cuvinte. Căpitanul se zgâi la el o vreme, plesni din nou cu palma în masă, îl țintui cu privirea mai încruntat și, la sfârșit, izbucni cu o sudalmă grea:

— Tăcere, acolo, la teugă!

— Cu mine vorbești, domnule? făcu doctorul; iar, când bădăranul îi confirmă, printr-o altă sudalmă, că da, lui îi vorbea: Am să-ți spun un singur lucru, domnule, i-a replicat doctorul, că, dacă vei mai bea rom, lumea va scăpa curând de un netrebnic jegos.

Furia ce-l cuprinse atunci pe bătrân era groaznică. Țâșni în picioare, scoase din buzunar un briceag, îl deschise și, legănându-l în palma deschisă, îl amenință pe doctor că-l va țintui de perete.

Doctorul nu se clinti. Îi vorbi, ca și mai-nainte, peste umăr și cu același ton, poate ceva mai ridicat, ca să-l poată auzi toți cei din încăpere, dar cu desăvârșire calm și hotărât:

— Dacă nu vâri cuțitul înapoi în buzunar în clipa asta, îți promit, pe cuvânt de onoare, că vei fi spânzurat la prima ședință a tribunalului.

După aceasta, se înfruntară din priviri, dar căpitanul își plecă primul ochii, își ascunse arma și se așeză la locul lui, mârâind ca un câine bătut.

— De acuma, domnule, urmă doctorul, de vreme ce știu că există în districtul meu o astfel de secătură, fii sigur că voi sta cu ochii pe dumneata zi și noapte. Nu sunt numai doctor, dar și judecător; iar dacă mi-ajunge la ureche o cât de mică plângere împotriva ta, fie și pentru o necuviință mărunță, precum cea din seara aceasta, voi lua măsuri ca să te pedepsesc și să te gonesc de aici. Sper că ți-e destul!

Curând după aceea, calul doctorului Livesey fu adus la poartă, iar el plecă; dar căpitanul rămase liniștit în acea seară și în multe alte seri care au urmat.

Capitolul II

CÂINE NEGRU APARE ȘI DISPARE

Nu la multă vreme după acestea, avea să se întâmple cea dintâi dintre misterioasele fapte care ne-au descotorosit, până la urmă, de căpitan, deși, după cum veți vedea, nu și de afacerile sale. A fost o iarnă deosebit de aspră, cu geruri lungi și mușcătoare și cu furtuni urâte; era clar, de la început, că bietul meu tată avea puține șanse să mai apuce primăvara. Se topea pe zi ce trecea, iar eu și mama îngrijeam de tot hanul și aveam destulă treabă ca să-i mai dăm atenție necioplitului nostru oaspete.

S-a întâmplat într-o dimineață de ianuarie, foarte devreme – o dimineață înghețată, când gerul pișca mai abitir –, când golfulețul era brumat tot de chiciură și valurile clipeau, scurgându-se încet pe stânci, iar soarele, încă foarte jos pe boltă, abia atingând vârful dealurilor, lumina departe, în larg. Căpitanul se trezise mai devreme ca de obicei și plecase pe plajă, cu pumnalul legându-se sub pulpana hainei sale albastre, ponosite, cu ocheanul de aramă la subsuoară și cu pălăria lăsată pe ceafă. Îmi amintesc aburii răsufării care pluteau ca niște norișori de fum în jurul lui la fiecare pas, în timp ce el călca hotărât, iar ultimul sunet pe care l-am auzit dinspre el, în momentul în care a cotit după stânca mare, a fost un zgomotos furnăit de indignare, de parcă mintea i-ar fi rămas tot la doctorul Livesey.

Ei bine, mama era la etaj, în odaia tatei, iar eu aranjam masa pentru micul dejun, să fie gata la întoarcerea căpitanului, când, deodată, ușa sălii se deschise și un bărbat, pe care nu-l văzusem la față niciodată mai înainte, păși înăuntru. Era o făptură palidă, ca de ceară, fără două degete la mâna stângă. Și, cu toate că purta o sabie scurtă la șold, nu prea arăta ca unul care știe să se bată. Țineam în continuare ochii pe toți marinarii, fie cu unul, fie cu două picioare, și-mi aduc aminte că acesta mă buimăcise. Nu era chiar un marinăr și totuși răspândea un iz marinăresc în jurul său.

L-am întrebat cu ce îl puteam servi și mi-a răspuns că își va lua un rom; dar, în momentul în care voiam să ies din încăperea ca să îl aduc, s-a așezat la o masă și mi-a făcut semn să mă apropiu. Am rămas pe loc, cu șervetul în mână.

— Vino încoace, fiule, îmi zise. Fă-te aproape!

Am înaintat un pas.

— Masa asta de aici este cumva pregătită pentru prietenul meu, Bill? mă întrebă, cu o privire chiorășă.

I-am răspuns că nu-l cunoșteam pe prietenul său Bill, iar mâncarea era pentru o persoană care locuia la noi și căreia noi îi spuneam Căpitanul.

— Bine, reluă, prietenul meu Bill poate să fie numit și căpitan, la urma urmei. Are o cicatrice pe un obraz și niște apucături tare... plăcute, mai ales la beție – asta e prietenul meu Bill. Să zicem, prin urmare, că și căpitanul vostru are o cicatrice pe un obraz și să zicem, dacă vrei, că obrazul cu pricina este dreptul. Aha, vezi! Ți-am spus eu! Așadar, prietenul meu, Bill, este acasă?

I-am spus că ieșise pe afară, la plimbare.

— Încotro, fiule? Încotro a luat-o?

După ce i-am arătat cu mâna spre stâncă, i-am zis că acum căpitanul trebuia să vină înapoi din clipă în clipă și să-i răspundă și la câteva alte întrebări:

— Ah, zise, asta o să-i pice la fel de bine ca un pahar de tărie prietenului meu, Bill.

Expresia de pe chipul său în timp ce rosti aceste cuvinte nu era deloc plăcută și aveam motivele mele să cred că străinul se înșela, chiar presupunând că fusese sincer. Însă, nu era treaba mea, m-am gândit, și, apoi, nu vedeam ce aș fi putut face. Străinul se postase acum la ușă, aruncând ocheade spre cotul drumului, ca o pisică pândindu-și șoarecele. La un moment dat, am ieșit și eu până în drum, dar m-a chemat imediat înapoi și, fiindcă nu m-am supus destul de repede, după părerea lui, o îngrozitoare schimbare se produse pe fața sa de ceară și mi-a poruncit să intru înapoi, cu o înjurătură la care mi-a sărit inima. Îndată ce-am fost din nou înăuntru, s-a întors la purtarea sa de dinainte, pe jumătate mios,